

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

УДК 343.982.9:343.144:[378.6:34]

Черней В. В. – доктор юридичних наук, професор, ректор Національної академії внутрішніх справ, м. Київ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0247-263X>;

Мотлях О. І. – доктор юридичних наук, професор, завідувач наукової лабораторії з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ, м. Київ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6135-9952>

DOI: <https://doi.org/10.33270/011810904.13>

Поліграфологічна діяльність як один із перспективних напрямів розвитку Національної академії внутрішніх справ

Розглянуто особливості розвитку поліграфологічної діяльності в Національній академії внутрішніх справ. Проаналізовано засади впровадження й становлення поліграфічних досліджень в академії як одному з провідних закладів вищої освіти, що належить до сфери управління МВС України. Висвітлено найбільш значущі наукові та науково-практичні здобутки, пов'язані з поліграфологічною діяльністю. Окреслено перспективні напрями розвитку цієї сфери. Обґрунтовано важливе значення поліграфології як галузі наукових знань, адже здобуття відповідних теоретичних знань і практичних навичок з використання поліграфа є передумовою належної якості роботи правоохоронної системи та виконання покладених на неї завдань. Зазначено, що в НАВС нині відбувається формування наукового й практичного осередку поліграфологів, основу якого становлять штатні кадри й практикуючі поліграфологи системи МВС України, інших вітчизняних правоохоронних органів, громадських організацій та об'єднань.

Ключові слова: поліграф; поліграфологія; центр поліграфологічних досліджень.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поступове впровадження поліграфологічної діяльності та її результатів у межах сприяння ефективній роботі державних інституцій управління владою, зокрема Міністерства внутрішніх справ України та його структурних підрозділів, зумовило потребу висвітлити напрацювання в цій сфері Національної академії внутрішніх справ як одного з провідних закладів вищої освіти, який є складником організаційної структури закладів вищої освіти, що належать до сфери управління

МВС України. Аспекти цієї проблематики досліджували у своїх працях Д. О. Алексєєва-Процюк, В. Г. Андросюк, О. В. Волошина, О. В. Живоложна, Є. М. Корж, Д. В. Куценко, А. В. Мовчан, О. А. Назаров, І. М. Охріменко, О. В. Таран, В. В. Топчій, С. С. Чернявський, С. В. Шапочка та ін.

Мета цієї статті – схарактеризувати процес становлення, розвитку та сучасний стан поліграфологічної діяльності в Національній академії внутрішніх справ.

Виклад основного матеріалу. Упродовж останніх років в Україні суттєво активізувалося застосування поліграфа в різних сферах повсякденного життя. Донедавна основними користувачами цього приладу та споживачами отриманих за його допомогою результатів були комерційні установи, підприємства, банки, страхові компанії тощо. Натомість нині поліграф стає затребуваним у державному секторі, зокрема провідних державних інституціях і силових відомствах. В епіцентрі цього напрямку діяльності знаходяться Міністерство внутрішніх справ України та його структурні підрозділи, у яких поліграф активно застосовують з метою реалізації завдань, визначених державою. Так, у двох із п'яти структурних підрозділів МВС України – Національній поліції України та Національній гвардії України – на підставі відповідних наказів розроблено відомчі інструкції з використання поліграфів, що затверджені наказами Міністерства юстиції України. Ідеться, зокрема, про наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок організації та проведення опитування особового складу Національної гвардії України з використанням поліграфа» від 1 вересня 2017 року № 749 [1]. Цей наказ та розроблена до нього Інструкція спрямовані на виконання ст. 6 Закону України «Про Національну гвардію України» та п. 9 Положення про МВС України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878, метою якого є організація та проведення опитування особового складу Національної гвардії України з використанням поліграфа. Також слід зауважити про наказ МВС України від 13 листопада 2017 року № 920 «Про затвердження Інструкції про порядок використання поліграфів у Національній поліції України» [2].

Інструкція орієнтована на виконання ч. 2 ст. 50 Закону України «Про Національну поліцію» [3]. Цей нормативно-правовий акт визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, конституційні вимоги щодо порядку проходження тестування громадян з використанням поліграфа, які виявили бажання вступити на службу до Національної поліції,

статус поліцейських, а також порядок проходження ними служби. Таким чином, можна стверджувати, що в системі МВС України діяльність із використання поліграфа врегульовано як окремим законом, так і відомчими актами, затвердженими відповідними наказами, що регламентують основні напрями правозастосовної поліграфологічної діяльності, зокрема під час:

- психологічного добору кандидатів для заміщення вакантних посад (кадрового скринінгу);

- спеціальних (внутрішніх) періодичних перевірок і службових розслідувань;

- виконання завдань у межах досудового та судового провадження щодо вчинених кримінальних та інших правопорушень.

Апробацію певної частини завдань поліграфологічної діяльності МВС України здійснює Національна академія внутрішніх справ, яка є складовою системи закладів вищої освіти, що належать до сфери управління МВС України. У ній упродовж тривалого часу науковці та практики активно розробляють питання впровадження поліграфа в наукову та науково-дослідну сфери. Академія забезпечує підготовку молодих кадрів для структурних підрозділів МВС України, а також інших вітчизняних правоохоронних органів. Пріоритетним напрямом функціонування цього закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання є оновлення методів освітньої та наукової діяльності, адаптування їх до вимог сучасності. Чільне місце відведено розвитку інноваційних технологій, зокрема впровадженню поліграфа й отриманих за допомогою нього результатів у науковий, освітній процес і правозастосовну практику.

Власне напрям поліграфологічної діяльності для НАВС не є новим. Його основи було закладено ще в 1990-х роках у колишній Українській академії внутрішніх справ. Саме тоді було проведено дослідження з проблем інструментальної діагностики слідів пам'яті людини (П. Ю. Тимошенко, 1994 рік).

Результати цього та низки інших досліджень, здійснених ученими закладу, який на той час набув статусу Національної академії внутрішніх справ України, уже на початку 2000-х років дали змогу запатентувати новітній принцип дії мовленнєвого поліграфа. Унікальність цієї розробки полягала в апаратному аналізі фізичних характеристик усного мовлення особи (середня частота основного тону, інтервал змінення частоти основного тону, загальна тривалість мовлення, кількість пауз, латентний час відповіді, темп та інтенсивність мовлення, порізаність (дисперсія) мелодичної кривої, просодичний тембр мовлення,

зашумлення спектра, формантна структура тощо) за спеціальною методикою [4].

Згодом науковці лабораторії психологічного забезпечення діяльності органів внутрішніх справ академії довели надійність поліграфологічного тесту (В. І. Барко, 2004 рік). Крім того, на виконання наказу МВС України «Про подальший розвиток служби психологічного забезпечення оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ України» від 28 липня 2004 року № 842 [5] було затверджено Інструкцію щодо застосування комп'ютерних поліграфів у роботі з персоналом органів внутрішніх справ України. До її розроблення долучилися працівники НАВС, які визначили важливі складові, що стосувалися служби психологічного забезпечення ОВС і покладених на неї функцій із проведення психологічних експертиз та поліграфологічних досліджень. Фактично цей відомчий документ офіційно закріпив застосування поліграфа для проведення кадрових і службових перевірок під час професійно-психологічного добору на службу й навчання.

Крім зазначених здобутків у науково-дослідній сфері, заклад сприяв розробленню наукового підґрунтя для впровадження поліграфа. Так, 1999 року ще в Київському інституті внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України на Міжнародній науково-практичній конференції з актуальних проблем юридичної психології вперше було запропоновано дослідницьку тематику використання поліграфа, якій присвятили свої доповіді представники МВС України спільно з колегами зі Служби безпеки України. Невдовзі на базі академії відбувся тематичний круглий стіл «Проблеми і напрями впровадження поліграфа в практичну діяльність органів внутрішніх справ України», на якому також уперше було обговорено питання практичного застосування результатів поліграфа. Водночас було опубліковано ґрунтовні наукові праці, у яких висвітлено актуальні питання застосування поліграфа в системі правоохоронних органів України (В. І. Галаган «Використання поліграфа: “за” та “проти”»; Ю. Ф. Жаріков, С. П. Мохнев «Ідентифікація дикторів за параметрами спектральних переходів речових сигналів»; А. Ф. Волобуєв «Про використання поліграфа при розслідуванні злочинів»; М. В. Даньшин, М. А. Погорецький «Нетрадиційні засоби пізнання в оперативно-розшуковій діяльності: перспективи використання поліграфа»; Н. І. Клименко «Можливості використання в розслідуванні злочинів деяких нетрадиційних криміналістичних та спеціальних знань і методів»; О. І. Красильников «Інструментальні методи діагностики при здійсненні вербальних слідчих дій»; В. А. Ліпкан «Поліграф –

нова віха взаєморозуміння міліції з населенням»; О. Р. Малхазов «Профвідбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом»; Д. А. Мовчан «Питання імплементації в Україні зарубіжних підходів до нормативно-правового регулювання застосування поліграфа у процесі розкриття та розслідування злочинів»; Т. Р. Морозова «Сучасний стан теорії та практики поліграфічних опитувань»; М. В. Салтевський «Проблеми інструментальної детекції вербальної інформації в судовій експертизі»; І. В. Строков, Д. О. Алексеева-Процюк «Застосування поліграфа в кримінальному судочинстві» тощо).

Також вийшли друком фундаментальні наукові праці, у яких висвітлено проблемні питання впровадження поліграфа в діяльність правоохоронних органів України, а саме: В. І. Барка «Перспективи застосування поліграфа Axciton в органах внутрішніх справ України»; В. І. Галагана «Питання застосування поліграфа в діяльності органів внутрішніх справ»; Т. В. Дектярьової «Перспективи використання поліграфа під час проведення оперативно-розшукових заходів»; В. П. Захарова «Використання поліграфа як засіб поліпшення інформаційного забезпечення діяльності оперативних підрозділів ДСБЕЗ»; С. О. Ковальчука «Поліграф як нетрадиційний криміналістичний засіб і можливості його використання в кримінально-процесуальному доказуванні»; А. П. Квіта «Міліція Полтавщини практикує використання "детектора брехні" для опитування злочинців»; О. І. Мотляха «Допустимість використання в доказуванні фактичних даних, які були отримані за допомогою поліграфа»; Д. Й. Никифорчука, В. І. Барка, Т. Ю. Ваврика «Теорія та практика поліграфічних опитувань у діяльності поліції»; Д. П. Падуна «Проблеми використання поліграфа під час розслідування злочинів»; Д. Г. Терехіна «Можливість використання в розслідуванні результатів тестування на поліграфі»; А. М. Титова «Щодо перспектив використання поліграфа в оперативно-розшуковій діяльності»; Л. Д. Удалової «Допит: деякі проблеми використання нетрадиційних засобів та методів під час його провадження»; Г. А. Ханя «Проблема застосування поліграфа на досудовому слідстві»; В. В. Чернея «Актуальні проблеми впровадження поліграфічних технологій у правоохоронну діяльність»; С. С. Чернявського «Проблеми використання поліграфа під час досудового розслідування»; В. В. Юсупова «Перспективи використання поліграфа у досудовому слідстві» тощо).

Опубліковано монографії, методичні посібники та рекомендації, у яких висвітлено актуальні питання системного впровадження поліграфа. Зокрема, О. І. Мотлях підготував монографію

«Поліграф: наукова природа походження, нормативно-правове регулювання та допустимі межі застосування» (2012); С. К. Делікатний та Ж. Ю. Половнікова – навчально-методичний посібник «Використання поліграфа в діяльності ОВС» (2001); Т. Р. Морозова, І. О. Моцонелідзе, Д. З. Моцонелідзе – колективний навчально-методичний посібник за редакцією І. П. Красюка «Використання комп'ютерних поліграфів у кадровій роботі органів і підрозділів внутрішніх справ України» (2006); О. А. Назаров – інформаційно-довідковий посібник «Використання психологічних знань у кримінальному провадженні, цивільних, адміністративних справах» (2013), О. І. Мотлях та І. П. Усіков – методичний посібник «Практика призначення та проведення судових психофізіологічних експертиз й експертних досліджень із використанням комп'ютерного поліграфа (методичні та практичні рекомендації)» (2015); О. І. Мотлях і Є. М. Корж – методичний посібник «Застосування комп'ютерних поліграфів під час професійного кадрового відбору в підрозділі Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України» (2017); О. І. Мотлях, В. Л. Костюк і Д. В. Куценко – методичні рекомендації «Психофізіологічні дослідження з використанням поліграфа в практиці розслідування злочинів» (2016); Д. В. Куценко – методичні рекомендації «Протидія об'єктивній перевірці на поліграфі з боку особи, яка тестується, та шляхи її подолання» (2017).

На базі академії 2014 року О. І. Мотлях успішно захистив дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Інструментальна діагностика достовірності вербальної інформації та використання її результатів у кримінальному провадженні» за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Це фактично перша в Україні й на теренах СНД робота у сфері юриспруденції, присвячена комплексному використанню поліграфа в кримінальній процесуальній діяльності. Розроблено методику та запропоновано алгоритм проведення психофізіологічного дослідження осіб з використанням поліграфа, зокрема в межах проведення судової психофізіологічної експертизи з використанням цього приладу.

Академія сприяла становленню ґрунтовної наукової та практичної платформи з обговорення актуальних і проблемних питань поліграфа із залученням іноземних практикуючих поліграфологів, учених і виробників поліграфів. На базі закладу, а також за його участю як співорганізатора відбулася низка міжнародних науково-практичних конференцій, серед яких: «Криміналістичні та психофізіологічні методи досліджень в

судочинстві, правоохоронній діяльності та кадровій роботі» (Університет права НАН України, 2013 рік); «Поліграф сьогоднішнього дня: стан, проблеми, перспективи» (Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2014 рік); «Використання поліграфа в правоохоронній діяльності: проблеми і перспективи» (Національна академія внутрішніх справ, 2015 рік); «Актуальні питання впровадження поліграфа в сучасних умовах: теорія і практика» (Національний університет імені Тараса Шевченка, 2016 рік). Відбулося обговорення нагальних питань поліграфології у форматі круглих столів, а саме: «Актуальні питання впровадження міжнародних стандартів використання поліграфа в Україні» (м. Київ, Національна академія внутрішніх справ, 15 лютого 2018 року), «Актуальні питання використання поліграфа в діяльності силових відомств України» (м. Київ, Національна академія внутрішніх справ, 18–20 серпня 2018 року). Проведено декілька науково-практичних семінарів, присвячених окремим актуальним і проблемним питанням використання поліграфа в діяльності України, і в системі вітчизняних правоохоронних органів, а саме: «Основи професійного профайлінгу» (м. Київ, Національна академія внутрішніх справ, 13–15 квітня 2018 року), «Використання поліграфа у боротьбі зі злочинністю» (м. Київ, Національна академія прокуратури, 23–24 травня 2018 року), «Інноваційні методи інструментальної детекції брехні» (м. Київ, Національна академія внутрішніх справ, 29 листопада – 1 грудня 2018 року) тощо. Робота в цьому напрямі триває донині, зокрема наступного року заплановано три науково-практичні заходи, які безпосередньо стосуватимуться поліграфологічної сфери діяльності в системі МВС України.

У Національній академії внутрішніх справ запроваджено цільову підготовку поліграфологів за програмою «Застосування поліграфа при проведенні розслідувань у роботі з кадрами» із залученням партнерської допомоги фахівців-поліграфологів з Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, Українського бюро психофізіологічних досліджень і безпеки, громадського об'єднання «Поліграфологи силових відомств України» та громадської організації «Колегія поліграфологів України». З 2017 року започатковано напрям підвищення кваліфікації поліграфологів на замовлення МВС України та Національної поліції, плідна співпраця з якою передбачає подальше системне підвищення рівня фахової підготовки поліграфологів та якості їхньої роботи.

Отже, в академії сформувалася визнана в Україні та поза її межами міжвідомча наукова школа поліграфологів, у межах якої творчо співпрацюють науковці та практики МВС України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Державної фіскальної служби України, Міністерства юстиції України, а також недержавних організацій, що вивчають теоретичні та практичні питання застосування поліграфа.

Зауважимо, що поліграфологи НАВС за підтримки керівництва стали ініціаторами законодавчого впорядкування застосування поліграфа. Для розроблення законопроекту було створено робочу групу з науковців і практиків у сфері поліграфології, залучено практикуючих поліграфологів Українського бюро психофізіологічних досліджень та безпеки, громадської організації «Колегія поліграфологів України», провідних адвокатів, представників громадськості. Фактичною підставою для створення такої групи стала законодавча неврегульованість процесу застосування цього науково-технічного приладу та пов'язаної з ним діяльності, що спричинило низку проблемних питань на практиці щодо меж застосування поліграфа, тлумачення отриманих результатів, зокрема в кримінальному судочинстві. Ще 2009 року було підготовлено перший проект закону України «Про поліграф», підготовлений авторським колективом дослідників поліграфа; 2014 року – другий законопроект № 4094 «Про захист прав осіб, які проходять опитування (дослідження) на поліграфі». Альтернативним став законопроект № 4094-1 «Про поліграфологічну діяльність», підготовлений громадською організацією «Всеукраїнська асоціація поліграфологів». Ці проекти було відхилено на етапі обговорення в комітетах Верховної Ради України, хоча й з можливістю доопрацювання та подальшого представлення їх у законодавчому органі України. Попри невдалі спроби, слід констатувати, що зусилля щодо легалізації поліграфа в Україні та діяльності, пов'язаної з його використанням, пов'язані з прагненням упорядкувати таку діяльність в Україні, щоб вона нарешті одержала правове підґрунтя для виконання спеціальних досліджень з використанням поліграфа.

На противагу таким законодавчим ініціативам, в Академії нині триває процес розвитку й удосконалення поліграфологічної діяльності. Минулого року було створено наукову лабораторію з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень, складовою якої є поліграфологічний центр. Його функціональне призначення полягає в накопиченні передового

зарубіжного та вітчизняного досвіду у сфері використання поліграфа в системі МВС України, зокрема під час службової діяльності Національної поліції та інших правоохоронних органів у процесі досудового розслідування, шляхом надання практичної допомоги в проведенні поліграфологічних досліджень та наукового й науково-методичного забезпечення цього процесу. Завдяки поліграфологічному центру вдалося вибудувати співпрацю з іншими підрозділами Академії, галузевими службами та підрозділами МВС України, Національної поліції, закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління МВС України, та його науково-дослідними установами, іншими міністерствами, відомствами, державними та недержавними інституціями й підприємствами, громадськими організаціями та об'єднаннями.

Нині поліграфологічний центр оснащений на високому рівні для належного забезпечення теоретичної і практичної складових навчального процесу. За ним закріплені службові приміщення, а саме два кабінети з необхідним наповненням для практичного проведення психофізіологічних досліджень з використанням поліграфа, і спеціалізована сучасна комп'ютеризована навчальна аудиторія для проведення теоретичних і практичних занять із психології та поліграфології з курсантами й студентами Академії та особами, які відповідно до цільового замовлення направлені на підвищення кваліфікації як практикуючі поліграфологи із системи МВС України. Унікальність цієї спеціалізованої навчальної аудиторії полягає в тому, що вона адаптована до роботи нечисельних груп – до п'ятнадцяти осіб. Саме таку кількість учнів чи слухачів визнано оптимальною для якісного засвоєння ними навчального та практичного матеріалу. Обладнання аудиторії надає можливість проводити всі типи занять (лекційні, семінарські, практичні чи тренінги). Технічні можливості цієї аудиторії забезпечують виконання як індивідуальної роботи учнів чи слухачів з використанням ноутбуків, так і колективної роботи з інтерактивною дошкою. Передбачено можливість одночасного обговорення актуальних і проблемних питань групою осіб за участю викладача в режимі онлайн (відеоконференція). Тобто зі спеціалізованих кабінетів, у яких знаходяться поліграфи й відбувається процес виконання поліграфологічного дослідження, ідентична картинка в режимі онлайн надходить у спеціалізовану навчальну аудиторію як на індивідуальні ноутбуки, що розміщені на столах, так і на інтерактивну дошку, завдяки чому студенти чи слухачі мають можливість спостерігати за перебігом дослідження, а також

безпосередньо брати в ньому участь, обговорюючи ситуативні чи проблемні питання з викладачем, який перебуває з ними в навчальній аудиторії. Крім цього, спеціалізована аудиторія оснащена відповідною тематичною навчальною літературою із психології та поліграфології, а також наочними засобами, плакатами, схемами у сфері психофізіологічних досліджень з використанням поліграфа. Це фактично єдиний в Україні серед закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання такого рівня поліграфологічний центр, у якому компактно організовано навчально-тренувальний процес, що охоплює заняття із психології та поліграфології. Завдяки ресурсам цього центру студенти, курсанти та слухачі академії можуть ознайомитися з поліграфом як науково-технічним приладом; способами процесу фіксації психофізіологічних реакцій людини на запропоновані їй запитання (стимули), а також як візуально відображаються і як виглядають реакції людини на комп'ютерній поліграмі тощо. Усі охочі мають змогу долучитися до процедури тестування та запису реакції, а також узяти участь у дослідженні в ролі опитуваних. Зазначене сприяє формуванню первинних навичок у галузі поліграфології. Водночас слухачі, які проходять курс підвищення кваліфікації за цільовим замовленням, мають можливість оновити чи отримати глибші знання щодо сучасних методологічних розробок і технологій у діяльності з використанням поліграфа для практичного застосування їх на практиці.

Висновки. Слід констатувати, що в академії триває процес становлення власного наукового та практичного осередку поліграфологів, основу якого формують штатні кадри, а також долучаються практикуючі поліграфологи із системи МВС України, інших вітчизняних правоохоронних органів, громадських організацій та об'єднань. Беззаперечним є твердження, що поліграфологія як галузь наукових знань має масштабні перспективи. Вона неодмінно посяде чільне місце в навчальному процесі закладів вищої освіти, передусім тих, що належать до організаційної структури закладів вищої освіти сфери управління МВС України. Якщо правильно й системно буде реалізовано теоретичну та практичну складові навчання майбутніх правоохоронців, що охоплюватимуть, зокрема, й основи поліграфології, а також на високому рівні організовувати курси підвищення кваліфікації практичних поліграфологів із системи МВС України, можна забезпечити належну якість роботи всієї правоохоронної системи та виконання покладених на неї державою завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Інструкції про порядок організації та проведення опитування особового складу Національної гвардії України з використанням поліграфа [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 1 верес. 2017 р. № 749. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1169-17>. – Назва з екрана.
2. Про затвердження Інструкції про порядок використання поліграфів у Національній поліції України [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 13 листоп. 2017 р. № 920. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>. – Назва з екрана.
3. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. – Назва з екрана.
4. Пат. 13 України. Спосіб виявлення напруженості та змін емоційного стану людини за фізичними параметрами усного мовлення / Ю. Ф. Жаріков, Я. Ю. Кондратьєв, Ю. Ю. Орлов, О. В. Рибальський ; Нац. акад. внутр. справ України. – № 99084603 ; заявл. 10.08.99 ; опубл. 11.12.2001. – 3 с.
5. Про подальший розвиток служби психологічного забезпечення оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ України [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 28 лип. 2004 р. № 842. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1365-04>. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Nakaz MVS Ukrainy "Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok orhanizatsii ta provedennia opytuvannia osobovoho skladu Natsionalnoi hvardii Ukrainy z vykorystanniam polihrafa: vid 1 veres. 2017 r. No. 749 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On approval of the Instruction on the procedure for organizing and conducting a survey of the personnel of the National Guard of Ukraine using the polygraph" from September 1, 2017, No. 749]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1169-17). Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1169-17> [in Ukrainian].
2. Nakaz MVS Ukrainy "Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vykorystannia polihrafov u Natsionalnii politsii Ukrainy": vid 13 lystop. 2017 r. No. 920 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On approval of the Instruction on the procedure for the use of polygraphs in the National Police of Ukraine" from November 13, 2017, No. 920]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17). Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17> [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy "Pro Natsionalnu politsiiu": vid 2 lyp. 2015 r. No. 580-VIII [Law of Ukraine "About the National Police" from July 2, 2015, No. 580-VIII]. (n.d.). [zakon5.rada.gov.ua](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19> [in Ukrainian].
4. Zharikov, Yu.F., Kondratiev, Y.Yu., Orlov Yu.Yu., & Rybalskyi, O.V. [2001]. *Pat. 13 Ukrainy. Sposib vyiavlennia napruzhenosti ta zmin emotsiinoho stanu liudyny za fizychnymy parametramy usnogo movlennia* [Pat. 13 of Ukraine. A method for detecting tension and changes in the emotional state of a person based on the physical parameters of oral speech]. Nats. akad. vnutr. sprav Ukrainy No. 99084603 [in Ukrainian].
5. Nakaz MVS Ukrainy "Pro podalshyi rozvytok sluzhby psykhologichnoho zabezpechennia operativno-sluzhbovoi diialnosti orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy": vid 28 lyp. 2004 r. No. 842 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On the further development of the service of psychological support of operative-service activity of the organs of internal affairs of Ukraine" from July 28, 2004, No. 842]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1365-04). Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1365-04> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 14.09.2018

Cherniei V. – Doctor of Law, Professor, Rector of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0247-263X>;

Motliakh O. – Doctor of Law, Professor, Head of the Scientific Laboratory on Psychological Support and Psychophysiological Research of the Educational and Research Institute of Distance Learning and Distance Learning of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6135-9952>

DOI: <https://doi.org/10.33270/011810904.13>

Polygraph Activity as One of the Perspective Directions for the National Academy of Internal Affairs Development

*The development of the polygraph activity in the vital process of the National Academy of Internal Affairs has been characterized. Systematic analysis of the implementation and formation of the polygraph in the Academy as one of the leading institutions of higher education, which is part of the organizational structure of higher educational institutions that belong to the management of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, was conducted. Significant scientific and practical achievements for the Academy related to the polygraph activity are shown. The current state of this activity is defined with the determination of perspectives of its development for the future of the Academy. The importance of polygraphy as an area of scientific knowledge has been proved, as obtaining relevant theoretical knowledge and practical skills in using the polygraph is a prerequisite for the proper quality of the work of the law enforcement system and the tasks assigned to it. The **purpose** of this article is to highlight the process of formation, development and modern state of the polygraph and its use at the National Academy of Internal Affairs.*

Keywords: polygraph; polygraph activity; center of polygraph researches; academy.